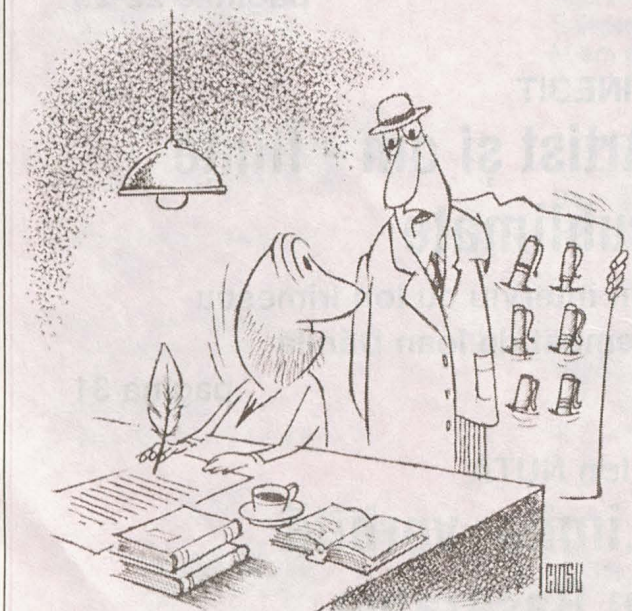

Aforisme

- Dacă stelele nu ar mai apărea pe cer, pentru ca noaptea să fie mirifică, datoria noastră ar fi să facem să apară, sau să inventăm cel puțin un mănunchi de stele.
- Deosebit de mare importanță are piatra. Fără ea nu poți construi un templu.
- Femeia parcă a coborât din ceruri și până să ajungă pe pământ și-a pierdut aripile – o infirmitate de inger.
- Numai pe prost nimic nu-l deranjează; pentru el totul e-n regulă, inclusiv prostia lui.
- Să nu confruntăm amabilitatea cu bunătatea. Amabilitatea este rod al educației iar bunătatea vine din inimă.
- Dăruiesc și primesc, primesc și dăruiesc; iată rațiunea de a fi a vieții mele.
- Unul este Alfa și Omega, adică „începutul și sfârșitul”, iar noi, nu însemnăm decât celelalte litere mici.
- Oricât de buni prieteni am fi, niciodată nu ne dezvăluim totul, ceva rămâne pentru intimitatea noastră.
- Cu neputință este să îți poți învinge destinul; cel mult îl poți influența.
- Cel care se folosește de înțelepciunea altuia este și el înțelept.
- Modestia este nobilă, însă excesul modestiei este o prostie.
- Toată lumea știe să vorbească, însă nu toți știu să tacă. Să asculti este mai important decât să vorbești.
- Dacă nu reușești să-l întreci pe altul, măcar străduiește-te să te depășești pe tine.
- Nimeni nu este fără greșală, de aceea toți ne simțim bine când mai descoperim una la altcineva.
- Lumea e a celor îndrăzneți, nu a celor care stau în banca lor.
- Decât să renunțăm la plăcere, de multe ori, mai bine renunțăm la adevăr.
- Copacul oricât ar fi de falnic, înainte a fost lăstar.

Simona TODORESCU

d'ale lui Ciosu

Vernisaje

Moșteniri artistice

Complexul Muzeal „Iulian Antonescu” Bacău a vernisat expoziția „Aurel Băeșu – 110 ani de naștere”, retrospectivă etalată în sălile muzeului de artă.

Manifestarea se înscrie pe linia valorificării talentelor artistice ale trecutului dar și a prezentului, prin bogăția patrimoniului cultural local și național. Argumentul pentru preocuparea extinderii scopului tematic se bazează pe ideea că „...operele de artă pe care muzeele le posedă întru-chipează modul de viață, ideile, valorile și spiritul acelor care le-au creat” (David Anderson – Director al Serviciilor Învățare și Vizitare la „Victoria and Albert Museum”). Or, în reflectarea moștenirii culturale este necesar a conștientiza și comunica înțelesurile pe care intenționăm să le dăm, prin interacționarea muzeelor și colaborarea lor, astfel încât să fie relevante.

Întreaga operă a artistului Aurel Băeșu, deși răpus prematur de o boală nemiloasă la doar 33 de ani, concretizează specificul de sorginte milenară moldovenească în transpunerea plastică. Talentul, sensibilitatea, fireasca sinceritate au fost resurse suficiente care să-l împingă spre limanurile consacrării definitive, înrânduindu-și creația cu cele mai valoroase contribuții din patrimoniul cultural (Nicolae Dărăscu, Ștefan

Spiritul enescian pe meleagurile băcăuane

Aflat încă din 1894 – când avea doar 13 ani – la Paris, devenit centrul muzical al Europei, Enescu scrie: „În fond, dacă e adevărat că iubesc Parisul – mă simt, artisticeste vorbind – cam străin. Am rămas, în ciuda atâtor kilometri parcurși, micul băiat, duios și încăpățânat care a văzut lumina zilei acolo, departe, pe șesurile României”. Era, această mărturisire, mai mult decât o percepție senzorială; era, așadar, dezvoltarea caracterului funciar național a muzicii pe care o va scrie mai târziu și în care se va regăsi ca o *axis mundi* materialul cu specific românesc. De meleagurile Bacăului Enescu e legat însă și prin fibra biografică. Avea nouă ani când, împreună cu familia, poposea la Slănic-Moldova, într-o primă vacanță în această stațiune balneară. Într-un concert dat în beneficiul săracilor va cânta, la 25 iulie 1889, *Fiica Regimentului* de Donizetti și *Faust – Fantezie* de Singelbe. Destinul însă îl va lega pentru totdeauna de aceste locuri, în urma căsătoriei sale cu fiica lui Dumitru Rosetti – Tescanu, Maria, prințesă Cantacuzino din prima ei căsătorie.

Conacul de la Tescani devine astfel reședință a familiei Enescu și, totodată sanctuar în care Maestrul va crea, în climatul de ancestral câmpenesco o bună parte a operei sale și, cu osebire, cea mai mare parte din edificiul monumental al operei *Oedip*. Tot aici revenea după turneele lungi și epuizante sau atunci când în spațiul strâns al activității sale de interpret, dirijor și ferment al activității artistice și sociale, izbutea să-și ofere o clipă de respiro și relaxare.

Cum ușor se poate bănui la un *homo faber* ca Enescu, relaxarea însemna tot muzică. Spațiul mirific al împăduritelor dealuri moldovenești din zona Tescanilor, blândețea molcomă a oamenilor, tihna geografică, pacea necuvântătoarelor îi impregnează muzica, distilându-se într-o viziune filozofică de adânci rezonanțe ce nu a scăpat comentatorilor. Chiar mai târziu, când depășește stadiul citatului folcloric

din *Rapsodiile Române* – scrise în 1901 – 1902, linia melodică a creațiilor sale va păstra o monodie originală în care rafinarea substanței folclorice este ușor de identificat. Este, de fapt, semnătura specific enesciană, *caracterul*, cum o definește chiar compozitorul în comentariul la *Sonata a III-a pentru pian și vioară* – un aliaj insesizabil de auhthtonicitate, spirit religios, sentiment de apartenență la tinuturile dragi, totul grefat pe o imagistică muzicală sugestivă.

Desigur că, sub aspect revedicativ, există jaloane biografice – geografice cu o rezonanță mai bine conturată decât Bacăul. Dacă ar fi să amintim Liveniul, Bucureștiul sau Parisul. Așadar, deși patronimicul orașului în care a concertat – se pare – doar de două ori, nu se regăsește frecvent în lucrările de cercetare biografică asupra compozitorului, avem, în schimb, certitudinea că dimensiunea sa spirituală s-a nutrit din acumulări și fuziuni specifice zonei Bacăului. Latența unor motive muzicale și mitologice locale de largă respirație specifice universului românesc s-au conjugat fericit cu apetența către absolutul arhaic – sacral care-i domina gândirea creatoare.

Credem că monumentală sa operă *Oedip* nu apare întâmplător în concepția și în elaborarea sa, și nu întâmplător germinează și crește sub orizontul cosmic al Tescanilor, ci sub semnul unor transfigurări a particularităților românești în cheie băcăuană, tragedia antică glisând, în viziunea Maestrului spre o uriașă respirație mitologică în transparențe de colindă premioritică. De altfel, ca și în folclorul locului, moartea eroului nu produce un cataclism ci reintegrarea, fuziunea cu ordinea cosmică eternă, pe care Enescu o regăsește de câte ori se reîntoarce din valurile zbuciumate ale vieții cotidiene în lăcașul său de solitudine creatoare. Ca peste tot, în țară și în lume, Enescu e admirat și în Bacău, nu doar de melomani – mulți, puțini – cât vor fi fost – ci de unele personalități proeminente

între care vom aminti pe Georgeta Cancicov – soția ministrului Mircea Cancicov, economist, om de afaceri, ministru de finanțe în perioada 1936 – 1939, în casa căruia, în Bacău, Enescu va concerta de altfel, la 10 noiembrie 1936. Ziarul *Bacăul* consemnează șase zile mai târziu câteva reflecții ale Maestrului privitoare la arta sa: „Muzica, ca și religia, e simbolul armoniei în viață”.

În mai 1942, după o serie de concerte la Sibiu, Arad, Timișoara și Iași, la 18 mai, în drum spre Tescani, îl regăsim din nou în Bacău, unde cântă Robert Schumann și – poate nu întâmplător – *Impresii din copilărie*.

Proprietarul ziarului *Bacăul*, avocatul Ioan Nicolau, care, de altfel avansase invitația – notează în *Jurnalul* său că: „Enescu și-a luat din răgazul lui, care-i așa de strâns din pricină că toți îl cer. Impresarul îi ține calendarul și are grijă de el ca să nu fie mai încărcat. Mai curând îl îndupleci pe Enescu și dacă a apucat să promită aceea e lege. Am stăruit. L-am rugat și eu și Rică (Nicolae Damian, directorul Băncii Oituzului din Bacău, cumnat al avocatului Nicolau), Enescu a spus zâmbind că: «La urma urmei neprevăzutul și întâmplarea fac și ele parte din viață». La masă ne-a vorbit despre concertul de la Metropolitan Opera din New York unde dirijase muzică de compozitori români și de la care se împlineau trei ani, apoi a căzut pe gânduri, de parcă noi nici nu mai eram acolo”.

Fără să-și dea seama, avocatul amfitrion, revela în această scurtă notație caracteristica fundamentală a caleidoscopice personalității enesciene – capacitatea de a transcende realitatea imediată, de a plonja fără efort din materialitatea clipei în abisul fascinant al propriului creuzet metafizic, în matricea artistică din care a izvorât opera sa nepieritoare.

Ozana KALMUSKI - ZAREA

Dumitrescu, Camil Ressu, Ion Th. Sion, Oscar Han, ș.a.)

Destoinicia plastică a graficii (aflată în patrimoniul Muzeului de Artă Bacău), este forța pe care o regăsim și în tablouri. Evocatoare și directă, în peisaje, portrete, compoziții de gen, naturi moarte ori studii de nud, arată treptata decantare de impresii și învățăminte acumulate de primii ani ai războiului, în experiența din Italia, și nu în ultimul rând din existența sa proprie – o lume umilă și necăjită a satului românesc. Ca portretist, Băeșu, prin empatie cu soldații și lumea tranșelor dovedește profunda înțelegere a durerii umane. Pictează țărânci: „Femeie din Moldova”, „Portret de țărâncă”, bătrâni și copii: „Bătrân citind”, „Bunica cu nepotul”, „Portret de bătrână”, cu gravitatea firească și intensă a trăirilor personajelor. Economicitatea paletelor seduce, claviatura de tonuri grave de brunuri și griuri, ocuri stinse și modulații valorice devin convingătoare: arta a fost cucerită. Aurel Băeșu încheie apoteotic scurta dar excepțională activitate creatoare.

Organizarea acestei manifestări a fost realizată în colaborare cu: Muzeul de Artă „Ion Irimescu” Fălticeni, Complexul Muzeal Județean Neamț, Complexul Muzeal Bucovina – Suceava, Muzeul Județean Botoșani, putând fi considerată drept capitalul artistic al Bacăului și a toată Moldova oferind publicului o istorie ca o reamintire a clipelor de grație, trăite cu bucurie din trecut.

Carmen ISTRATE